

Улуғ шилар улуф орзуларга қанот беради. Ер юзида инсон ва табиат муносабатларида зиддият пайдо бўла бошлаган даврларнинг ўзига хос катта тарихи бор. Гарчи "экология" тушунчаси Европада атроф-муҳит бузила бошлаган XIX аср охиридан урғе кириб, эзлик-олтмиши ўйдан сўнг фан сифатида шаклланган бўлса-да, табиат ва инсон муаммоси Аристотель замонида ёк одамларда хавотир уйғотгани қайд этилади. Зардустийликнинг буюк китоби "Авесто"да, Олоҳ қаломи бўлган муборак Куръони карим оятларида табиатни соғ ҳолда саклаш, бутун тириклик оламига буюк негмат сифатида ато этилган замин бойликларини исроф этиласлик, ҳатто қиёмат куни бўлса ҳам ерга ниҳол қадаш буюрилгани бежисиз эмас.

Бугунга келиб эса экология сайёрамизда глобал сиёсатга айланди. ЮНЕСКО 1971 йилда ёк экологияни дунён сиёсатининг марказий масаласи сифатида эътироф этага, "Инсон ва биосфера" дастури бўйича тадқиқотларга киришилди, биосфера кўриқонлари концепцияси яратилиди. 1972 йили БМТ Стокгольм шахрида инсон ва атроф-муҳит муаммаларига бағишланган биринчи халқaro анжуман ўтказди. Бу конференцияга "ЛОБАЛ миқёсда фикрлаб, локал (муайян) худудда ҳардак қилиш" шуро кирил олинган эди. 1992 йили Рио-де-Жанейрода бўлиб ўтган "Ер минг йил саммити"да "биохимахиллик"

юкори технологияларга асосланган мини "екошахар" пар қад кўтараётir. Ирландия, Канада, Кения, Хитой, Жанубий Корея, Янги Зеландия, Бирлашган Араб Амирликлари ва Россиядаги ҳам "екошахар"ларга қизиқиши катта. MP Group компанияси Москва ҳалқа йўлидан 70 километр масофадаги "Новое Ступино"да 55 минг аҳолига мўлжаллаб куриладиган йўлдош-шахарчани "екошахар" тарзидан лойиҳаламоқда.

Кейнинг иккича йил мобайнида юртимизда қурилиши ва бунёдкорлик ишлари мисли кўрилмаган шиддат билан бошланниб, тез самара бераётгани, барча шаҳарларда

екошахар энг кўпили билан бир миллион аҳолига мўлжалланиши керак. Унда хавога ис гази чиқарувчи бирорта ишлаб чиқариш корхонаси бўлмаслиги, шахарнинг атроф манзиллари худди Паркент тоғларида бўлгани каби узумзор платформалар ва меваозор боғлардан иборат бўлиши лозим. Шаҳар ичидаги турдаги меваозор дарахтлар манзарали дарахтлар билан бир-бираiga уйғун, миллий колорит сакланган ҳолда экилиши мумкин. Асосон кўпқаватли аҳоли турар жойдахлар, уларнинг атрофидаги хусусий ўй-жой мавзелари, олий ўкув юртлари, мактаб ва коллежлар, мактабгача тарбия ҳамда маданиятия ва саёхёлик тизимига хизмат қуловчи мусассалар, кутубхона, маскадлар, меҳмонхона, музейлар, театрлар, спорт иншотлари, ресторан-кафе, миллий чойхоналар, супермаркетлар, турли вазирликлар, шаҳарни ободонлаштириш, савдо ва аҳолига хизмат кўрсатиш тармоклари, маданиятия ва истироҳат боғлари, элхонана ва ваколатхоналар, бошқармалар, электрлашган темирйўл ва электромобил воказали, вертодром, Самарқанд ва Пахтакордаги аэропортларга қисқа муддатда етказувчи электропоезд йўлларини барпо этишини назарда тутиш керак бўлади.

Экошахар ичидаги барча катта кўчалар Самарқанддаги Алишер Навоий бульвари ҳамда Тошкентнинг Абдулла Қодирий кўчаларида

ЭКОШАҲАР – БАРҚАРОР ШАҲАР

концепцияси ишлаб чиқилиб, яна беш йилдан сўнг Япониянинг Киото шахрида ўтказилган конференциядаги биосфера қодасида келаётган хавф-хатарлар – Ернинг химоя тўсиги бўлган Озон қатламини емирувчи, иккимиз ўзгаришига олиб келувчи жараёнларни камайтириши даъват кўплаб давлатлар томонидан кўплаб-куватланиб, Киото Баённомаси имзоланган эди.

Албатта, бу умумбашарий хатти-харакатлар беиз кетаётгани ўй, Табиат мувознатини сақлаш маданиятия шакллана бошлади. Табиат кўриқонлари, миллий табиат болгалири, маҳсус муҳофаза этиладиган экомарказлар ташкил этилди. Эндиликда йирик шахарларда табиат бағрида спорт ва маданий ҳордик учун шарт-шароит яратилган экология боғлари – экобоғлар вуқуда кеши бошлагани ҳам бежис эмас. Дунён кўламида экологик жиҳатдан тоза мукобил энергия хосил қилиш йил сайнин кенг миқёс касб этиб бораётгани шу жараённинг мевасирадир. Кўш љури ёрдамида электр ҳосил қилиш, темир йўлларни электрлаш, шахар автотранспортни электробус ва электромобилларга алмаштириш, ҳатто самолётларни офтоб куввати билан ҳаралантириш борасида олиб бораётган синовлар шулар жумласидандир. Меворлар биноларнинг томларини ҳам яшил бойликар ҳисобига дам олиш ҳудудларига ҳаллантишини таклиф этимодалар.

Албатта, инсон тафаккури бир жойда тўхтаб қолмайди. "Экобоғ"лар яратиш урғ бўлган экан, нега энди маҳкуд шахарларни янги курилишлар ҳисобига ҳаддан зиёд қенгайтириш юришиб ўрнинг бир йўла экошахарлар

Фикр

куриши маҳсадга мувофиқ эмас! "Экошахар" гоясини биринчи бўлиб, 1987 йилда Ричард Регистр "Беркли экошахар": соглем истикбол шахри курилиши" китобида илгари сурған. Егеролис Pty компаниясига асос солган архитектор Паулы Даунтон, ёзувчи Тимоти Битлей шу гояни кўплаб-куватлаган.

Экошахарлар барпо этиши тажрибаси эса, аллакачон бошлаб юборилган. Масалан, Австралиянинг Мельбурн шахри шимолидаги Морленд мавзесини "үглеродсиз ҳудуд"га айлантириш дастури амалга оширилмоқда. Сўнгига ўн йил мобайнида бу ерда автомомбиллардан холи кўплаб кўча ва хиёбонлар юзага кептирилди. Буюк Британиядаги Сент-Дэвидиде шахри жаҳондаги илк "үглеродсиз шахар", Бирлашган Қироллик ҳудудидаги Лестер шахри эса биринчи "екошахар" бўлиши даъвогарлик кимломда. Германиянинг ям-яшил Фрайберг шахридаги Баубан райони автомобилсиз кўчалар ва энергия сарфи кам бинолардан шаклланмоқда.

Хиндистоннинг Гужарат штати ва Жанубий Хиндистондаги Пудучерри худудида

ЖАҲОН АДАБИЁТИ: БАДИЙ ТАРЖИМА ва ИЗЛАНИШЛАР

Бошланиши биринчи саҳифада.

Жаҳон адабиётининг энг сара науналиарни тархима қилиб, чоп этишида адабий нашрлардан унумли фойдаланиш чоралари ишлаб чиқилган. Масалан, "Жаҳон адабиёти" журналини мавзум бир сонларни хорижик мамлакатлар адабиётига бағишиш анъанаси бор. Жумладан, ўтган йил журналининг 4-сони Тоҷикистон, 5-сони Қозогистон, 7-сони Туркманистон, 10-сони

Кирғизистон миллий адабиётига бағишишланган бўлса, бу йилги 4-сони Беларусь, 5-сони Озарбайжон миллий адабиётига бағишишланди. Ҳозирги кунда кўниш давлатларнинг адабий нашрлари билан ҳамкорлик аллокаларни йўлга кўйилмоқда. Булар ҳам кўшини мамлакатлар миллий адабиётидаги замонавий жаҳондаги билан якнандан танишиши, энг сара янги асарларни тархима қилишга имкон беради.

Ёзувчилар уюшмаси Ҳалқаро ишлаб ёт алоқалар ва бадиий таржима бўлими бошлиғи, шоир ва тархимон Рустам Мусурмон, "Иход" жамоат фонди директори Шерзод Ирзоев ва бошча мавзузъиши оид саволларга батафсил жавоб беришиди.

Матбуот анжуманида бадиий ва илмий асарларни ўзбек тилига таржими килишда музаллифик ҳуқуқининг химоя қилиниши юзасидан ҳам фикрлар билдирилди.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва таржимонларга пул тўлаб, ўзбек тилига ўтиради. Бу, бир томондан, жуда кутилиши ҳозир үшбу лойиҳада. Ҳозир үшбу лойиҳада.

– Бугунги кунда мамлакатимизда ўзбек ва жаҳон адабиётини чоп этиши ҳамда муаллифларга ҳақ тўлашда кўплаб кунун бузилиши холатлари мавзуд, – деди Интеллектуал мулк агентлиги кошидаги ўкув маркази директори ўртимосари Воҳиджон Аллаёров. – Масалан, юртимиздаги олий таълим мусассаларида шунахонада топширилган "Шунни тархима қиласиз ва ўзингизнинг ногингиздан чоп этасиз", дейишиди. Ўқитувчи интернетдан китобининг электрон варзишни кўчириб олади ва т

Шахс ва жамият: МАНФААТЛАР МУШТАРАКМИ?

Лекин таникли балетмейстер, Ўзбекистон халик артисти Қодир Мўминов бошчилигидаги “Ўзбекистон” санъати саройда намойиш этган янги концерт дастурини томоша қилип, бу соҳала қайта эсаёттан ҳақиқий рақс шабадларини ҳаяжон билан ҳис этидик. Ансамблнинг 80 йиллигига бағишиланган иккى бўйимдан изборат дастурини биринчи кисми “Юртим наворлар”, иккинчи кисми esa “Буюк Ипак йўли” деб номланган. Биринчи бўйим атоқи шоиримиз Абдула Ориповнинг Жон, ўзбекистон” шеърига басталган (Б.Алиев, Р.Турсунов мусиқалири) қўшиқи ва рақс композицияси билан бошланди. Ушбу асад бадий жиҳатдан созандана-бастакор М.Мараҳимовнинг “Ширин хаёл” қизлар рақс бўстонига узвий боланинг кетди. Сунгра катта тарихга эта бўлган, иккя маротаба рақс югитлар томонидан ижро этилган “Катта ўйин” композициясини гурур билан томоша қилидик. Салобат, оғир-вазинимлик билан ижро этилган миллий рақс томошаси Широк, Мангуберди, Муқанни қаби ёрқин образларни кўз олдимизга келтириди. Шундан сўнг Фаргона – Тошкент макомам йўлларида яратилган “Тошкент ироғи” (Мискин газали билан), “Рок” ашула ва рақс композициясини Коракалпок, Хоразм, Бухоро ҳамда Фаргона водийларининг кўй-кўшиқлари асосидаги қасларни, ҳаљк ўйинлари ва лапларини томоша қилидик.

Дастурнинг иккичи бўйими маънавий, бадий – драматургии моҳири билан биринчи бўйимдан қилимади. Тожикистон, Озарбайжон, Арманистон, Туркия, Афғонистон, Эрон, Хиндустон ҳалқароининг ўйинлари нозик хоти-харқатлар, саҳнавий имо-ишора, жилвалар орқали ёрқин талқин этилди.

Салкам иккиси соат давом этган концертида узилашади, ортиқа қасларга кузатилмайди. Назаримизда, Қ.Мўминов саҳнада ширигидан “Тошкент ироғи” композицияси ва “Ширин хаёл” қизлар гулдастаси устоз Кундуз Миркаримова томонидан яратилган ўйлас – “Ёр истаб” ва “Мустаҳзод”нинг ривожи буди.

Катта концерт дастуридан кўнглигимиз ёришган бўлса-да, беихтиёр “Нима учун ансамбль катта концерти бунчалик узоқ танҳафусдан сўнг намойиш этиди?” деган савол пайдо бўлди. Боз устига, рақс санъати муҳлислари аксаҳollarda енгил-елли, миллат кўёғасидан узоқ рақсларга дуч келаётганларининг сабаби нимади? Концертидан сўнг 50 йиллик тажрибага эта бўлган рақс устаси Қодир Мўминовга ана шундай мулоззасалар билан ўзланди.

– Саволларнинг ўнли, — дея сўз бошлади санъаткор. — Ёдинизда бўлса керак, салкам иккى йил бўрун “Туркистон” саройда рақс санъатимизда тарихида или маротаба “Миллий рақс санъатининг ривожланиш тарихи, долзарб муаммолари ва замонавий концепциялари” мавzuvida Республика итмай-амалий айнукмани ўтказилган. Соҳамиз мутахассислари ушбу тадбирдан сўнг ёнгил тортиб, қабул қилинган йўл-йўрликлар асосида енш шамираб, катта маънавий билан ишга киришган эдилар. Энг долзарб масалалардан бири поитахимизда фоалият олиб бораётган бир-бирита ушҳаган, бир-бираға тақлид қилиётган салкам ўнта рақс жамоаси негизида давлат халик рақс ансамбли ва давлат ашула ва рақс ансамблни ташкил қилиш эди. Лекин, афсус, бу масала унтилиб кетди. Ачинарлиси шундаки, нимадир кинги қўясларда бизда миллий санъат тақири эмас, ижодкор шахс манфаати биринчи ўринга чиқиб қоялти. Асосий касаллик айнан шунда, деб биламан.

– Айтмоқчисизки, ижодкор шахс манфаати

Ўтган асрнинг 80-йиллари бошида улуғ мусаввир Чингиз Аҳмаров билан сұхбатимиз чогида, устоз шундай деган эди: “Буюк Леонардо да Винчичинг “Мона Лиза” (Жаконда) асари Европа санъатида чуқур психологик портрет санъати пайдо бўлишига сабаб бўлди. Бизда esa устоз рақкоса, балетмейстер Мукаррама Турғунбоеванинг “Гановар” и ва “Муножом” и ўзбек аёлларининг таърифлаб бўлмас сирли оламини рақс санъатига олиб кирди”. Ҳақиқатан ҳам Мукаррама опанинг бу иккى ўйлас асари “Мона Лиза” каби жаҳон маданияти ва рақс санъатида алоҳида ижро мактабини яратган бебаҳо ёдгорликлар ҳисобланади. Бундай сирли дунёнинг эшигин очиб, унинг чуқур маъно-маъмуни, гоясини “ўқиб” олии мушкул иши. Афсуски, бу каби рақс асарларини бугун излаб топши ва ҳаяжонга тушиши қўшин бўлиб қолди.

жамият, миллий маданият ва санъат манфаатларига қаратилиши лозим. Шундайми...

— Албатта. Гап шундаки, барча рақс ансамбларида 300 дан ортиқ рақкоса ва рақкослар хизмат қилиди. Афсуски, улар ўзлари, “шахсиятлари” хуш кўрган ишлар билан банд. Ярим-яланоч рақкослар тўй-томоса ва базмоналарда хизмат қилиб, телевидение экранларida, турли видео-клипларда мантиксиси, сингил-елли эстрада қўшиқларга жўр бўлмоқдалар. Европа ва Россия давлатлари тутгилётган “оммавий маданият” қолдиклари бизнинг соҳамизда, ўзбек саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Ансамблнинг алоҳида концерт дастурни 4-5 йил бўрун намойини этилганди. Нима сабабдан катта гурух ижодкорларининг танаффуси узоқ давом этиди?

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

боелиқ эмас! Аввало, тизим системасига, тальим-тарбия масалаларига ёътибори қаратиш лозим, деб ўйлайман. Анинарлиси, соҳамизда хотиржамлик авж олиб кетди. Ижодкор хотиржамлик бор жойда маданият, рақс санъати ўсиши, ҳалқла, ёшларга маънавий-эстетик озиқ берши қийин...

— Ансамблнинг алоҳида концерт дастурни 4-5 йил бўрун намойини этилганди. Нима сабабдан катта гурух ижодкорларининг танаффуси узоқ давом этиди?

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлислари, рақс шайдалари ёзиб сафар биздан янгилки кутади. Янги-янги бетакор саҳнасида илли отиб бормоқда. Натижада урф-одатларимизга, турмуш тарзимизга жийдид зарар етдик.

— Танаффус чўзилиб кеттани рост. Ҳақиқатан санъат муҳлисл

Тўра Тўраевич ишга калласи хум бўлиб келди. Бироз нима қиларини билмай гарангиси. Шу пайт ҳовлиқиб юраган ўринbosari Маллабой Қораев хонага кирди:

— Тўра Тўраевич! Тўра Тўраевич, юқоридан комиссия келаётганимиш!

— Уф, янами, кимлар экан, аниқладинизми?

— Улар орасида ташкилотлардан вакиллар бор, дейиши. Айтишларича, сиз билан ҳар ҳил мавзуда савол-жавоб килишишмиш. Ҳатто газета ўқидими, йўкми шу жадд ҳам сўраркан, тайёр туринглар, дейиши.

Бошлиқ эрталдан союқ хабар етказган муовинига бир ўқрайиб юйди-ю, сир бой бермай жилмайшга ҳаракат килди. Креслога бемалол жойлашиб олгач:

— Қачон келишаркан, бугунми? — деди.

— Бугун дейиши.

— Нима бўлганда ҳам тайёр турсангиз яхши бўларди.

Тўра Тўраевич ўйлаб караса, иш жиддийга ўшайди. Ҳар куни маъжис: Бунинг устига газета ўқид ҳам қўшайлиб.

У қаршисида бўйргунина сабрсизлик билан кутаётган муовинга деди:

— Биз қайси газеталарга обуна бўлганмиз?

— Ағсуски, ташкилотимиз бор-йўғи битта газетага уч ойга обуна бўлган. Мана, олти ойдирки, газетанинг келиши тўхтади, — деди муовини айбордона.

— Нега ундан бўлди?

— Ахир, ўзингиз номига обуна бўлсанак бўлди-да, деган эдингиз-ку. Шунга уч ойга...

— Уф... Энди нима қиласиз. Бирор жойдан топинг.

Бошлиқ бироз ўйга толди. У азалдан мухбирларни күшламасди. Бундан бир неча йил мукаддам Тўра Тўраевич бир кичикроқ ташкилотга бошлиқ этиб тайинланганди. Ўзи ишонган кадрларини ёнгина олиш максадида ишни ҳодимларни бушташдан бошлиқ. Шундан сўнг жабрланганлардан бирни шартта газетага ёзиб

— Менга қара, туман газетамизнинг номи нима эди?

— Вой, тилим учиди турганди-я, ҳозиргина Маллабой ака сўрагандилар!

— Ўйла-ўйла, бир нарса ҳаёти...

— Топдим, топдим. Туманнимиз ҳаёти.

— Ҳа-я, «Ғиштўприк ҳаёти» бўлди, боринг, бораверинг. Қаэрга йўқолди бўрипосар. Газеталарни қачон топиб келади-ю, қачон танишиб чиқаман.

ра кетди. Комиссия аъзоларидан бирни тұхтатди:

— Қилајак ишингизни эмас, бугун килаётганини галиринг.

Суҳбат мавзуси жиддий тус олиб, жамиятда бўлаётгандан ўзғаришларга бурилди. У бериладётган саволларга чала-чулпа жавоб қайтарар, аниқ маълумотларга эга эмаслиги учун чайналарди. Сўнгра газ айни пайдат матбуотда чоп этилаётган қонунлар, янгиликлар, мақалалар ҳақида кетди. Бу каби саволларга унинг тили айланмай қолди. Ҳатто айрим республика нашрларининг номини ҳам чалкаштириб юборди. Туман газетаси ойда неча марта чоп этилишини эса комиссиядагиларнинг ўзлари айтиши. Тўра Тўраевич бир саволга жавоб беролмай мулзам бўлиб, шолғомдай қизариб кетди.

Комиссия аъзолари бошлиқнинг хонасидан чиқаётганида кўлида бир даста газета билан Маллабой Қораев ҳовлиқиб кириб келди. У нима қиларини билмай, шошганча газеталарни бошлиқнинг қўлига тутқазди. Ҳали ўзига кела олмаган бошлиқ комиссия чиқаричикмас газеталарни стол устига улоқтириди...

Эшигитимизга қараганда, комиссия хуносасига кўра, Тўра Тўраевич юкори ташкилотдан катта ҳайфсан олиб, эндиликда газета ўқидиган бўлиби. Ҳатто катта давраларда газетада нималарни ўқиётганини бошқаларга ҳам айтиб юрғаниши...

Йўлчи МУҲАММАДИЕВ

ГАЗЕТА ЎҚИМАЙДИГАН БОШЛИК

юборди. Гап-сўз кўпайиб кетди. Ўшанда

Тўра Тўраевич таниш-бишларни ишга солиб, ишни ёди-ёди қилганди.

Яна текширишга келаётганинг орасида ўша

мухбир бўлмасин-да!

— Менга қаранг, — деди у ҳамон қаршисида тик турган Маллабой Қораевга юзланиб, — ҳозир қаердан бўлса ҳам кейнинг бир ҳафта ҷиҳозларни тошиб келинг. Таниши ўқийли.

Ўринbosar xўп бўлади, деганча чиқиб кетди. Тўра Тўраевич фикрини жамлашга ҳаракат қилди. Инсоф билан айтганда қонгез газета ўқиганини ҳам эслай олмади.

— Номи нима эди-я, — деди ўзига

ўзи бироз чайналиб, сўнг котибасини

қақиди:

Хажвия

Сабри чидамай ўринbosarinинг кўл

телефонига кетма-кет кўнғироқ қилди. Аммо у ҳам

газеталарни топла олмаётганини, бошқа ташки-

лотлар ҳам шу ташвишда юрганларни таъкидлайди. Нахотки,

ҳар доим тўлиб-тошиб ётган газеталарни

бугун топиши шунча кийин бўлса.

У сабри чидамай, гўё ҳонанинг эни

нече метрлигини ўчайташтанди, ўёндан

бу ёқса бориб келар, юраги фаш эди. Шу

пайдат котибаси билан кетма-кет тўрт

беш киши хонага кириб келди. Бошлиқнинг

кайфи учи. Бироз довдираф, уларни

тиришига таклиф этди. Мехмонлар

жойлашиб олгач, ташкилотдаги ишлар,

унинг молиявий ахволи ҳақида сўраши.

Тўра Тўраевич сўз ўзига текка, жилов-

ни кўлга олди, оғзини кўпиртириб гапи-

МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

Юртимизда манфаатли ҳамкорлик иктисодиётини юксалтиришда илгорлик қулаётгандан «AKFA» компанияси жамоалари билан дўстона ҳамкорлигимиз бу йил ҳам самарали давом этмоқда. Яқинда ҳамкорларимизнинг Юнусобод туманида жойлашган корхонасида яна бир маддани учрашув бўйи туди.

Тадбирда «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетаси ҳамда «Шарқ юлдузи» — «Звезда Востока» журналлари жамоалари вакиллари қатнашдилар. Муқимий номидаги ўзбек давлат музикли театри актисаси Муқаддас Мамадалиева, хонанда ва актёр Ойбек Холмединов, дилторлар кўшиклари, кўнгилочар ҳангомалари билан учрашувга файз киритилди. Таникли шоирлар Шамсiddин Садоий, Дилорим Муродовлар ўйиган лирик шеърлар тадбир иштирокчilariда катта таассусот қолди.

Бу каби дўстона мулокотларни ўтказида бош-қош бўлиб, жонкуярлик қулаётгандан компанияни ўзмаси раиси Сайёра Мирабзолова ижодкорлар билан ҳамкорликнинг самараси ҳақида гапириб, жумладан, шундай деди:

— Назаримда, бундай мулокотлар барча қатнашчилар учун фойдали бўляптилар. Ишчи — ходимларимиз ҳар сафар яна бир яши шоир ва маҳоратли хонанда ижросини тинглаб, мароқли мадданий ҳордик чиқаришти. Газета ва журналлар фаолияти билан бевосита танишиб, ўзларини кизитирган саволларга жавоб топишти. Колаверса, мамлакатимизда амалга ошириётгандан туб ислоҳотлар-

нинг мазмун-моҳиятидан хабардор бўляптилар. Бу каби самимий мулокотлар ижодкорлар учун ҳам фойдали. Чунки, улар ишлаб чиқариш корхоналарида бўлиб, бунёдкор ҳалқимиз вакиллари билан учрашиб, уларнинг фаолияти билан яқиндан танишишможда. Демак, «Дўстлар клублари» нинг ҳамкорлиги давом этади.

Ўз ахборотимиз

«Дўстлар клублари» фаолиятидан

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси ва «Иход» жа-моат фонди Алишер Навоийнинг «Назм ул-жавохир» (ўзбек ва тоғиж тилларida) асарини, шунингдек, «Носир Фозилов — замондошлар хотирасида», «Юрагимнинг жўри бўлган дўмбираим», Нўймон Раҳимжоновнинг «Қалбнинг тўрт фасли» ҳамда Ҳаким Сатторийнинг «Ёруғ муносабат» китобларини чоп этиш бўйича нашриётлар танлов ёзлон.

Танлов муддати ёзлон чиккан кундан бошлаб ўн кун.

КИТОБЛАРНИНГ НАШР КЎРСАТИЧЛАРИ:

1. Алишер Навоий — «Назм ул-жавохир» (ўзбек ва тоғиж тилларida)

Бичими: 84x108, 1/32, қаттиқ муковада, матн оқ-қора

рангли, 70-80 гр.офсет қоғозда. Кирилл ва лотин им-

лосида.

Ҳажми: 192 бет

Адади: 2000 нусха

5. Ҳаким Сатторий — «Ёруғ муносабат»

Бичими: 84x108, 1/32, қаттиқ муковада, матн оқ-

қора рангли, 70-80 гр.офсет қоғозда.

Ҳажми: 384 бет + 8 бет рангли, зарвара.

Адади: 2000 нусха

3. «Юрагимнинг жўри бўлган дўмбираим»

Бичими: 84x108, 1/32, қаттиқ муковада, матн оқ-

қора рангли, 70-80 гр.офсет қоғозда.

Ҳажми: 208 + 8 бет

ТАНЛОВГА КУЙИДАГИ ҲУЖЖАТЛАР КЎРСАТИЛИШИ ШАРТ:

1. Босмаҳона хизматини амалга ошириш ҳуқуқини бераидиган лицензия (руҳсатнома) нусхаси.

2. Каротека қарздорлиги тўғрисидаги маълумотнома.

3. Нархларни асословчи смета ҳисоб-китoblari.

4. Танловда иштирок этиш тўғрисидаги ариза (эр-кин шаклда).

Буюртма манзили: Тошкент шаҳар, Чилонзор тумани, Бунёдкор кўчаси, Адабкорлар хиёбони.

Телефонлар: 231-69-87; 231-69-88; 231-83-50

Таҳририятга келган кўлжемалар таҳлил этилмайди амалга ошириш ҳуқарият нуқтаси назаридан фарқланши мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ

Навбатчи мұхаррір — Гулчехра УМАРОВА

Сахифаловичи — Зафар РЎЗИЕВ

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 26.11.2014 йил 238-рекам билан рўйхатга олинган.

Адади — 6568. Буюртма Г — 355.

Ҳажми — 3 босма табоб А-2.

Нашр кўрсаткичи —